

2022.10.16.

Előírás

Látássérültek Elemi Rehabilitációs
Szolgáltatói számára

*Csoportos szolgáltatási órákra
vonatkozóan*

**A Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet
Elemi Rehabilitációs Módszertani Központ előírása
az elemi rehabilitációs szolgáltatás keretében nyújtott csoportos
szolgáltatási órák rendjéről**

2021. június 1-től az elemi rehabilitációs szolgáltatás keretében tartott csoportos órák tartása kizárólag az Elemi Rehabilitációs Módszertani Központ (továbbiakban ERMK) engedélyével lehetséges.

Jelen szabályzatban az ERMK tisztázza a csoportos órák fogalmával, engedélyezésével és a dokumentálásával kapcsolatos tudnivalókat.

Csoportmunka az elemi rehabilitációban

Elemi rehabilitációs csoportmunkának tekintjük a látássérült személyek kis csoportjával végzett olyan célorientált tevékenységet, melyet a sikeres rehabilitáció érdekében végzünk. Ez a tevékenység egyaránt irányul a csoport egyes tagjaira és a csoport egészére az elemi rehabilitáció keretein belül.

Csoportos munka vagy klubfoglalkozás?

Csoportmunka

Pszichológiai értelemben azok a személyek képeznek csoportot, akik egymás viselkedését kölcsönösen, pszichodinamikailag szabályozzák: egy csoporttag cselekedetei – amelyet mások magatartása is irányít – minden más csoporttag viselkedését befolyásolja.

A csoportot több tényező is megkülönbözteti az egyének véletlen halmazától, mint például bizonyos, szabadidős tevékenységet elősegítő klubfoglalkozásoktól:

- a csoporttagoknak vannak közös céljaik,
- közöttük viszonylag stabil kapcsolatok vannak,
- egyesek függnek másoktól,
- a tagok kommunikálnak egymással és interakcióban vannak egymással,
- az egyén szempontjából fontos, hogy ő is a csoport tagjának érezze magát (Smith és Mackie, 2004).

A csoportok funkciói eltérhetnek (Smith és Mackie, 2004):

- A csoport kielégíti a tagok bizonyos szükségleteit (pl.: valahova tartozás igénye)
- Segít elérni bizonyos célokat, - melyeket egyedül nehezebb megvalósítani (pl. elemi rehabilitációs célú fejlesztés)
- Tudást, információt ad, melyeket egyedül nehezebb megszerezni

- Kielégíti a tagok biztonságigényét
- A csoport tagjai azt élhetik át, hogy nincsenek egyedül a nehézségeikkel
- Hozzásegít a pozitív szociális identitáshoz, erősíti az énképet

A csoportthatás speciális, együttes tanulás, melynek során a történések:

- interperszonális és
- intrapszichés szinten,
- az események időbelisége miatt speciális csoportfolyamatokat alkotnak.

A csoportok három célja ritkán választható szét a hétköznapi gyakorlatban, de fontos, hogy melyik cél kerül a fókuszba, és melyik célnak mekkora a jelentősége (N. Kollár, 2004).

- *Kapcsolatokat ápoló:* a csoport célja a tagok közötti érzelmi kapcsolat fenntartása. A csoportot a tagok egymáshoz fűződő érzelmei határozzák meg.
- *Közös feladatot megoldó, készséget fejlesztő:* a csoport egy feladat megoldására vagy készségfejlesztés céljából szerveződött, a csoport működésének alapját ez adja.
- *Tagok viselkedését, működésmódját befolyásolni kívánó:* a csoport azzal a céllal jön létre, hogy ezt befolyásolja.

A csoportok működési keretének egyértelműen tartalmaznia kell:

- a tagok kiválasztásának módját, a csoportok összetételét,
- az ülések gyakoriságát, időtartamát, a folyamat ütemét,
- a csoportra való szocializálás módját,
- a tagok motivációinak felkeltését/ellenőrzését, tisztázását,
- a csoport célkitűzéseit, műfaját, módszerét,
- a vezető(k) személyét, a vezetési körülményeket.

Fejlesztő csoportok esetében a fejlesztés, a változás, a tanulási orientáció és a konkrét kompetenciák növelése a cél.

A csoport vezetése erre vonatkozó speciális szakmai felkészültséget igényel, a klub vezetéséhez kapcsolódó ismereteket inkább az adott témakör határozza meg.

Klubfoglalkozás

A klubfoglalkozások célja, hogy segítse a résztvevőket közösségekben tartani, annak érdekében, hogy aktív résztvevői maradjanak szűkebb és tágabb környezetüknek, megőrizzék vagy visszaszerezzék a lelki egyensúlyukat, társas kapcsolataikat. A klubfoglalkozások célja a közösségi aktivitás megtartása, változatos programot biztosító foglalkozások szervezése, különböző társas tevékenységek biztosítása, előadások megszervezése pl. az egészségmegőrzésről stb.

A klubfoglalkozások célja az elszigetelődés megakadályozása, a meglévő képességek szinten tartása, a fejlesztendő, „szunnyadó” képességek előhívása, valamint az ismeretszerzés. A klubfoglalkozások résztvevői bármelyik foglalkozáshoz csatlakozhatnak;

lehet olyan személy, aki csak egy foglalkozáson vesz részt, míg mások gyakran teszik ezt. A csoportmunkához hasonlóan a foglalkozások tervezettek, szervezettek és lehetőség szerint rendszeres időközönként megtartottak (általában ritkábban zajlanak, mint a csoportos foglalkozások). A klubfoglalkozások maximális létszáma jóval magasabb lehet, mint a csoportosoké, természetesen, ha készségfejlesztő foglalkozásról van szó, 2-3, sőt több klubvezető jelenléte is szükségessé válhat.

Összegezve: klubfoglalkozásnak tekinthető tehát az a csoportos tevékenység, melynek elsősorban a szabadidős tevékenységekkel egybekötött közösségépítés a célja. Az elemi rehabilitáció szempontjából a klubfoglalkozások kiegészítő szolgáltatásnak tekintendők, melyet a szolgáltatók szabadon végezhetnek, de nem minősülnek szolgáltatási órának, így az E-LSER rendszerben sem rögzíthetők.

Elemi rehabilitációs csoportmunka keretszabályai

A csoport indításakor az elemi rehabilitációs célkitűzésnek megfelelően meg kell határozni, hogy minimum és maximum hány fővel működhet. A csoportos foglalkozások létszáma limitált, de 8 fő felett a páros vezetés a hatékonyabb. Javasolt gyakoriságuk: minimum kéthetente, de a célok elérése érdekében inkább hetente javasolt.

Az elemi rehabilitációs csoportok a szakemberek döntésétől függően működhetnek nyitott vagy zárt formában, de a már elindított, zajló csoportok esetében a csoport formája nem módosítható.

Nyitott csoportban az igénybevevők közül bárki, a csoport elindulása után is csatlakozhat, zárt csoportba a kezdő csoporttagokhoz új tag már nem léphet be. Mindkét esetről elmondható, hogy a csatlakozásnak, illetve a csoporton való részvételnek szabályai vannak.

A csoport keretszabályai szigorúbbak, mint a klubfoglalkozásoké, a csoport fennmaradása és a csoporttagok fejlődése érdekében betartatásukra figyelmet kell fordítani.

Engedélyeztetés

Az elemi rehabilitációhoz kapcsolódó, szociális esetmunka és pszichológiai szolgáltatás keretében végzett csoportmunkához minden esetben az ERMK engedélye szükséges. Az engedélyhez az alábbi dokumentumok benyújtása kötelező:

- a csoport leírása,
- a szakmai vezető indoklása a kísérő e-mailben,
- a csoporttagok elemi rehabilitációs terve, melyben az adott szakember javaslatot tesz a csoportos munkára.

Mit tartalmazzon a csoportleírás?

A csoportleírás olyan összefoglaló dokumentum az adott csoportról, mely átláthatóvá teszi az ERMK szakemberei számára a csoport munka célját, tematikáját, illetve felvilágosítást nyújt az adott csoport működési keretéről.

A csoportleírás kötelező elemei:

- A csoport célja
- Nyitott vagy zárt csoport
- Tervezett létszám (minimum és maximum fő)
- Tervezett alkalom és óraszám
- Helyszín
- A tervezett csoport vázlatos tematikája, az egyes alkalmak bemutatása néhány mondatban
- Résztvevők neve
- Csoportvezető(k) neve és a rehabilitációs szolgáltatásban betöltött munkakör
- Első alkalom dátuma
- Várható befejezés dátuma

A kérelem benyújtásának módja

Az elemi rehabilitációs csoportmunkára vonatkozó kérvényeket minden esetben az elemirehab@nszi.hu e-mail címre kell megküldeni aláírva és szkennelve.

Dokumentáció

Az elemi rehabilitáció keretében végzett csoportos tevékenység alkalmanként maximum 4 szolgáltatási órában engedélyezett. Négy szolgáltatási óra esetében két óra után 15-30 perc szünet beiktatása szükséges, ami nem számít bele az elszámolható szolgáltatási órák számába.

A csoportos munka kizárólag jelenléti óraként tartható meg. Különösen indokolt esetben – az elemi rehabilitációs célkitűzésnek megfelelően – tartható online csoportos óra maximum 6 fő részvételével.

Az E-LSER rendszerben minden résztvevő kliens számára rögzíteni szükséges az adott csoportos foglalkozást és annak tartalmát is. A munkanapló kitöltése során, az új tevékenység rögzítésekor az *Óratípus* megjelölésénél a „csoportos” lehetőséget kell kiválasztani. Minden kliens esetén ugyanazt a dátumot és időtartamot kell beírni.

Példa: 4 kliens vett igénybe csoportos órát, 2 óra időtartamban. Ebben az esetben az E-LSER rendszerben 4 X 2 órát kell rögzíteni az adott dátumon.

Papír alapú szolgáltatási naplót nem kell külön a csoportos órákra létrehozni, az órák rögzítése történhet az adott modul (Esetkezelés, Pszichológiai szolgáltatás) szolgáltatási naplójában. A szolgáltató maga dönti el, hogy a nyomtatott szolgáltatási óra naplóban jelöli-e a csoportos alkalmakat valamilyen megkülönböztetéssel (pl. „Cs”).

Páros vezetés esetén a szolgáltatási órák száma nem duplázódik. Rögzítése kétféleképpen történhet: a csoportvezetők felváltva számolják el a szolgáltatási órákat, vagy alkalomról alkalomra felosztják egymás között a csoport óraszámát.

Adaptált gépírás és Kommunikációs számítástechnikai eszközök használatának csoportos oktatása

Az elemi rehabilitáció keretében végzett *Adaptált gépírás*, valamint a *Kommunikációs és számítástechnikai eszközök használatának tanítása* egyéni és csoportos formában történhet.

A csoport esetében a maximális létszám 3 fő. A csoportos *Adaptált gépírás oktatása* alkalmanként maximum 2 órában, a *Kommunikációs és számítástechnikai eszközök használatának tanítása* alkalmanként maximum 3 órában engedélyezett. A csoportos órák jelenléti vagy online formában is, de csak zárt csoportként tarthatók meg.

Az E-LSER rendszerben minden résztvevő kliens számára rögzíteni szükséges az adott csoportos foglalkozást és annak tartalmát is.

Engedélyeztetés

Az elemi rehabilitáció keretében végzett csoportos *Adaptált gépírás*, valamint *Kommunikációs és számítástechnikai eszközök használatának tanításához* minden esetben az ERMK engedélye szükséges. Az engedélyhez az alábbi dokumentumok benyújtása kötelező:

- a szakmai vezető indoklása,
- a csoporttagok elemi rehabilitációs terve, melyben az adott szakember javaslatot tesz a csoportos munkára.

A kérelem benyújtásának módja

Az elemi rehabilitációs csoportmunkára vonatkozó kérvényeket minden esetben az elemirehab@nszi.hu e-mail címre kell megküldeni aláírva és szkennelve.